

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apere Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Nr. 12074 Pl.

IOAN,

din îndurarea lui Dumnezeu Arhiepiscop al Bisericii ortodoxe din Transilvania și Mitropolit al Românilor greco-orientali din Ungaria și Transilvania.

Prea onoraților protopresbiteri, onoratei preoțimi și iubiților noștri popoveni de orice stare și pozițiune din arhidieceza noastră transilvană, dar și milă dela Dumnezeu Tatăl și Domnul nostru Iisus Christos, iar dela noi arhierescă binecuvântare.

Dintre toate dorințele oamenilor nici una nu este atât de mare și de ferbinte, ca și acea de a ajunge binele posibil din această lume și de fericirea din cealaltă lume. O dorință după care aleargă oamenii dela naștere până la moarte!

Dacă însă, pre lângă toate silințele, numai unii oameni se văd mai aproape de acea dorință, iar alții sunt departe de ea, cauza este, că cei dintr-un rând sunt mai luminați și așa conducându-și mai bine lucrurile lor, își asigură și în această lume o soartă mai bună, care-i ajută și la fapte bune, pentru fericirea cea vecinică, precum ceilalți, nefiind luminați, și neștiindu-și conduce bine lucrurile, nu-și pot asigura soartă mai bună și nici fapte mai bune și pentru fericirea cea vecinică.

Despre acestea ne vom convinge iubitorilor, dacă vom privi și numai în jurul nostru, ca să aflăm, nu numai oameni și familii singuratică, dar și popoară număroasă în bună stare, în văz și cinste mai mare, decum suntem noi, deși nici aceia nu lucră decât tot numai cu două mâni ca și noi, și nu sunt mai creștine decât noi; iar de vom cerceta cauza acelei bune stări, vom afla — cum zisei — că ele sunt mai luminate decât noi și de aceea stau și mai bine decât noi.

De vom cerceta mai departe cum au ajuns acea popoară la mai multă lumină decât noi, vom afla iarăși, că numai prin carte sau învățătură câștigată la tinerețe, în școlile lor de tot feliul.

Pentru a înțelege cât mai bine folosul cel mare al cărții sau învățăturii, vă voi spune pe scurt, iubitorilor, că cartea ne învață a iubi pre Dumnezeu și pre deapropoalele, făcând fapte bune și ferindu-ne de cele rele; cartea ne învață a ne iubi patria mamă, pământul în care ne-am născut și am crescut, și în care trăim; cartea învață pe plugariu cum să cultive mai bine pământul, ca să rodească mai mult; ea învață pe meseriaș cum să-și lucreze mai bine meseria, pre medic, pre avocat, — cum să și poartem mai bine profesiunile lor și totasemenea și pre alții.

Cartea a făcut satele și orașele cele frumoase, ea a făcut drumurile ferate, telegrafurile, telefonul și alte asemenea lucruri mărețe și folositoare; ea este cea comoră bogată ascunsă în holdă de pământ, de care ne spune și sfânta evanghelie și pentru care omul înțelept își vinde tot ce are, și cumpară holda cu acea comoră. De aceea,

toți oamenii doritori de viitor mai bun, iubesc cartea, o îmbrățișază cu dragoste, și o păstrează la loc de frunte în casele lor, ca să-i învețe și să-i lumineze în toate trebuințele lor.

Din aceste urmează iubitorilor, că dacă voim și noi a ajunge o soartă și viitor mai bun pre pământ și fericirea cerească, dacă voim a ajunge și noi tot la mai multă vază, cinste și bunăstare, cum au ajuns și ceilalți popoară din iubita noastră patrie: atunci trebuie să apucăm și noi calea ce au apucat-o aceia, adică să ne silim și noi a înființa și a susține școlile de tot feliul, pentru a învăța și noi carte, în aceeași măsură, în care învață toate popoarele din lumea mare, cu viitor mai bun și mai fericite.

După ce însă la asemenea lucru mare și însemnat, cum e și înființarea și susținerea de școli, se cer și jertfe mai mari și mai însemnate, și după ce un mare număr din comunitățile noastre bisericesti mai mici și mai sărace, nici pe lângă cea mai mare silință, nu pot aduce atari jertfe, în măsura recerută și de legile patriei, la înființarea și susținerea școlilor lor confesionale, pentru a ajuta și pre acei frați ai noștri din asemenea comune mici și sărace, la înființarea și susținerea de școlile și prin aceasta la luminarea și înaintarea lor: Veneratul nostru sinod arhidiecezan, în conștiința datorinței sale, prin concluzul Nr. 129 din anul acesta, a aflat de bine a decretă întreprinderea unei colecte benevole la credințioșii arhidiecezei noastre, pentru întemeierea unui fond cultural din care să se ajute școlile noastre avizate la sprijinul nostru, și alte asemenea scopuri culturale, iar întreprinderea acelei colecte a concretizat-o Veneratul nostru Consistor, care m'a invitat pre mine a o aduce la cunoștința clerului și poporului nostru, cerând binevoitorul sprijin al tuturor alor noștri.

Urmând acelei invitații consistoriale și considerând și eu aceasta de o întreprindere fericită, vin a vă arăta iubitorilor, și la această ocaziune, că precum toate popoarele mai înaintate decât noi, numai prin învățătură au ajuns la vază, bunăstare și poziție de care se bucură în societate, așa și noi tot numai prin învățătură ne putem ridica la asemenea vază și bunăstare; că precum toate popoarele mai înaintate numai prin școlile de tot feliul și-au câștigat învățătura, care le-a ridicat la vază și bunăstare, la bine și fericire, tot așa și noi tot numai prin școlile de tot feliul, ne putem câștiga învățătura de lipsă la înaintarea noastră; și în fine, că precum toate popoarele mai înaintate numai prin jertfe însemnate și-au înființat și își susțin școlile lor, tot asemenea și noi tot numai prin jertfe însemnate putem înființa și susține școlile noastre de tot feliul și susține școlile noastre de tot feliul. Ne ridică și noi la vază și bunăstare și prin aceasta și la bine și fericire, atunci trebuie să jertfim și noi, tot mai mult, pentru înființarea și susținerea școlilor noastre, căci dacă n'am face aceasta nici acum, așa zicând, în ceasul al 11-lea, atunci vom rămâne și mai departe în urma al-

tora, iar soarta noastră ar deveni tot mai tristă și dureroasă.

Și cine ar fi mai mult chemați la asemenea jertfe, decât fruntașii poporului, preoții, învățătorii și ceilalți fruntași și inteligenți ai noștri, de sus până jos, cari cunosc mai bine neprețuitele foloase ale învățăturii, și se și bucură de rodurile ei, — acei fruntași, cari sunt și în mai bună stare materială, și cari acum au cea mai bună ocaziune a-și arăta dragostea către popor și prin sprijinirea acestei întreprinderi folositoare.

Din aceste motive și considerațiuni, în interesul iubitului nostru popor, în interesul iubitei noastre patrii și al maicei noastre biserici străbune, apelez și rog pre toți ai noștri, începând dela Venerabilii membrii consistoriali, dela Onorabilii protopresbiteri, profesori, și alți funcționari bisericesti ai noștri, apoi dela Onorații preoți, învățători, advocați, medici, comercianți, proprietari și industriași, până la toți ceilalți ai noștri, să jertfească fiecare după putință la această întreprindere salutară, pentru a ajuta și pe frații noștri cei mai săraci la învățătură și înaintare, fiind și ei membri ai familiei noastre cei mari, ai bisericii și ai neamului nostru.

Pentru a convinge și mai mult pre toți ai noștri despre neapărata trebuință, și despre foloasele înființării unui asemenea fond cultural, aflu de bine a mai aminti, că și noi, ca și alte popoară, numai prin învățătură ne mai putem susține, și prin urmare, că ajutorarea alor noștri la învățătură este nu numai cea mai sfântă datorință și cel mai mare interes al nostru tuturor, dar și una dintre cele mai mari fapte bune. Căci care altă faptă e mai bună, decât luminarea celor neluminați, sau decât învățarea celor învățați, ca să devină și ei membri folositori ai societății și ai neamului nostru?

De aceea când știm, că dela înaintarea noastră în cultură depinde viitorul nostru, și când e vorba de sprijinirea culturii noastre, să nu se scuze nimeni cu sărăcia; căci chiar pentru a ne mântui de ea, voim a ne cultiva și lumină; și că deși nu suntem bogați, suntem însă mulți, și dacă vom contribui toți, după starea cu care ne-a binecuvântat Dumnezeu, ne vom apropia tot mai mult de scopul cel urmărim.

Să nu ne scuzăm, nici cu speșele ce le-am avea unii ori alții, în casele noastre, căci acelea le putem ușor împușca, dacă ne vom mai strănge, în traiu, în vestminte, și mai ales în petreceri costisitoare, și alte lucruri netrebnice, pentru cari se cheltuiesc bani grei, și dacă vom jertfi la această colectă numai o mică parte din cruțările ce vom face, restringându-ne dela cheltuieli zadarnice, atunci ne vom surprinde înșine de frumoase rezultate.

Să nu fie nimănui spre greutate cererea acestei jertfe, căci nu o fac pentru mine, ci pentru folosul vostru, al fiilor și nepoților voștri; iar pentru ca să vă conving cât de mult țin și eu însumi la luminarea și cultura iubitului nostru popor, cu drag mă îm-

părtășesc și eu la aceasta colectă deastădată cu 4000 coroane, plătibile în anul ce vine 1909, și apoi mai ofer și din plata mea anuală de 24,000 coroane, pe fiecare an câte 5%, adică câte 1200 cor. pe întreaga durată vieții mele.

După acestea trimitem fiecărui preot câte un exemplar din acest apel, pentruca mai întâi să-l cetească în comitetul parohial, întrunit anume spre acest scop, de o parte ca să propună și sinodului de parohial, votarea unui ofert, și din banii bisericii, unde va fi posibil, iar de altă parte, pentruca mai întâi membrii comitetului parohial să sprijinească cu căldură această colectă. După aceea să se cetească și poporului în biserică, în a doua zi a sărbătorilor nașterii Domnului, după sărbătorile primăriei și de la pastorala îndatinată la aceste sărbători. De sine înțeles, că și la aceea cetire, preoții vor arăta poporului neprețuitele foloase ale învățăturii, cari numai prin jertfe se pot câștiga.

Atât pentru însemnătatea cea mare a cauzei, cât și pentru a premerge tuturor cu bun exemplu, preoții cari și la alte colecte s'au distins cu oferte însemnate, să-și arete și la aceasta ocaziune iubirea și îngrijirea lor de popor, îmbrățișând cu toată căldura ce o merită și aceasta colectă, înscriindu-se mai întâi dâșii în coala de colectă cu câte un ofert potrivit, apoi mai oferind și deosebit câteva procente și din plata lor, pe timp de 3—4 ani.

Ofertele se pot face nu numai în bani, ci și în hârtii de valoare, sau în acții de bănci.

Fiindcă la publicarea acestui apel în biserică poate nu vor fi toți popovenii de față și nici pregătiți cu ceea ce ar voi a oferi, preoții să meargă pela casele lor, rugând pre fiecarele și mai ales pre fruntași, advocați, medici, funcționari de bănci, și toți alții, să contribuie fiecare cât va putea și cât va voi, la aceasta colectă.

Colecta să se înceapă în sărbătorile nașterii Domnului, și să se termine în cursul lunii lui Ianuarie 1909, iar rezultatul, dimpreună cu coala de colectă, să se transpună cassei consistoriale, pe calea oficiului protopresbiterial, de unde pentru controlă se va publica și în «Telegraful Român», și se va înainta și Veneratului nostru sinod arhidiecezan.

Rugând ferbinte și pre bunul Dumnezeu, să ne ajute și la aceasta salutară întreprindere, și împărtășindu-vă tuturor binecuvântarea arhierescă, am rămas

Sibiu, 30 Noemvrie 1908, ziua numelui fericitului mareliu nostru Arhiepiscop Andreiu.

al vostru tuturor

de tot binele voitor

Ioan Mețianu m. p.,
arhiepiscop și mitropolit.

P. S. La acest fond se pot oferi și acții de la înființării bănci culturale «Lumina».

Alcătuirea condiceii parohiale.

De preotul P. Morușca.

(Fine).

In special.

Comuna bisericăscă: 1. Tractul proto-presb. de azi și de mult. Intemeierea ei, istoricul dezvoltării, cu șirul preoților și evenimentele de sub ei, — după date și opere istorice și însemnări rămase.

2. **Biserica** cu zidirea veche și nouă, mărimea ei. Lucruri vechi de interes arhitectonic, sculptură, pictură, literatură. Cimiterul cu cruci, stâlpi, pomi, arbori și alte monumente închinată răposiților. Cine a străduțit îndeosebi la zidire, binefăcătorii, cantorii, curatorii, epitropi-crâșnicii. Folosirea luminărilor, făcute de mână ori cumpărate, tămâia, vinul de paus, cum se aduceau în trecut și acum. Avera în realități, fonduri, fundațiuni.

3. **Școala**, înființarea, funcționarea ei dela început, zidirea nouă ori reparaturi mai mari. Învățătorii și rezultatele obținute de ei, — Istoricul dezvoltării, mijloacele de susținere.

4. **Casa parohială**, dotația parohului: eceleja — sesiunea paroh. — proveniența aceleia, străformările ce a suferit în luptele cu uniții pentru proprietate în vremea proselitismului confesional, media venitelor dela patrafir, taxele diferitelor slujbe.

5. **Starea credincioșilor:** a) **culturală**, cetitul-scrisul, societăți culturale, instituții sociale. Intrucât țin și acum și cum își manifestă alipirea către acele instituții, silințele ce și-au dat pentru făptuirea lor, jertfele ce se aduc pentru susținerea lor, în frunte stătorii la astfel de mișcări. Oameni cu carte eșiți din sinul comunei, gazetele ce au străbătut în trecut și cari sunt gustate azi; b) **st. morală:** societăți religioase, obiceiuri în slujbe bisericăști, în viața familiară și publică, datine bune și credințe deșarte, traiul moral, păcatele și relele ce bântue. Jocul, cântece, chiuituri, bocete, povețe, glume, porecele, felul acelor de a se atribui, — numai cele proprii locului, — ori originea lor și meșterii cuvântului iscusit, — unchișii satului, — cu note reflexive, privitoare la limba vorbită, cu dialectul și particularitățile caracteristice, locuțiuni stereotipe; c) **st. materială:** locuințele, descrierea lor, materialul de clădire în trecut și azi (lemn, piatră, cărămidă, pământ, coperite cu țigla, șindilă, stuh), îmbrăcămintea la bărbat, femei și copii în timp de iarnă și în vreme de vară, portul vechiu și împetritările nouă, traiul zilnic, hrana după anotimpuri, și felurile consumate în cantitate mai mare, mediul cheltuielilor întreținerii unei familii. Isoarele de câștig: pământul cultivat de credincioși, cantitatea și calitatea, uneltele întrebuințate, plantele cultivate și animalele folosite, soiul și îngrijirea lor (fauna și flora), ramii economice: grădinarit — modul de cultivare — agricultură, cereale ori alte, viticultura, albinărit, cantitatea produselor, prețul lor curent, scumpetea zilei de lucru cu palme, cu vitele. Prețul animalelor mărunte, a vitelor de jug și ținuțe pentru negoț. Societăți economice. Meserii, negoț, mediul câștigului la meseriași, comercianți mici și mari, români ori străini. Starea sanitară.

Atât pentru trecut și în parte pentru viața curentă a satelor noastre.*)

Isoarele din cari se pot scoate aceste cunoștințe sunt:

Experiențe și observare proprie asupra vieții reale, ce se petrece sub ochii noștri. Atingerea și informarea dela persoane oficiale (notar, preot, primar, învățător, alți inteligenți) cu privilegiul atâtor conveniri, și cu mult folos dela bătrânii poporului, cari deși povestesc cu drag și cu obiectivitate uimitoare, totuși spusele lor trebuiesc controlate. Apoi rămășițele scrise, monumentele istorice, însemnările cărților vechi, obiectele, ce mărturisesc despre un trecut, monumentele dela morminte, și arhivele parohiilor și ale comunelor, ori bisericilor surori, și consultarea operilor istorice pentru a cunoaște spiritul vremii cutare, hotărâtor și pentru soarta comunei respective, ori chiar cu folos direct, intrucât s'ar face pomenire de comună.

Iar pentru notarea întâmplărilor, faptelor și evenimentelor ce se ivesc și se petrec sub ochii noștri, îndreptariul, ca și la desproperea trecutului, să ne fie adevărul. Luorând numai cu tragere de inimă, cu dragoste către adevăr, și ținând cumpăna dreptății în mână, mai ales când e vorba de a măsura faptele și evenimentele la cari noi înșine am luat parte, poate deveni condica isvor de drepte cunoștințe. Și pentru ca însemnările despre cele petrecute

*) Unde comunele bisericăști sunt identice cu comunele politice, partea generală se poate conține cu cea specială.

sub ochii noștri să nu ne banalizeze, — nu vor avea loc în condică decât acele întâmplări, fapte și evenimente, cari ating pe toți, nu numai pe singuratici, cari schimbă ori zdruncină chiar, averea materială, starea morală, prestigiul societății, aduc pagube simțitoare, ori folosese de înțărare. Notele aceste de orice caracter general ori particular, chiar când e vorba de o persoană, prin mijlocirea căreia faptul înăruază asupra mulțimii, — fie ele privitoare la ori-ce ram al vieții: religie, biserică, școală, economie, de artă etc. se expun numai faptul, cu originea, desfășurarea și efectul produs, să constate și prin povestirea stărei reale să îndrume mai mult atențiunea spre ele, fără explicări personale, fără ocșire, cari ar putea da naștere la păreri dubioase, fără a face apretieri de neam și biserică, căci: „naționalismul și confesionalismul e bun ca indemn la lucru, dar odată apucat condeiul cronicarului, să te gândești numai la dreptate și adevăr, cari sacrificate zic adio istoriei“.

Și mai țin de potrivit a se nota în aceeași condică adunările — colegiile, conferențele — preoțești, cu hotărârile aduse. Mănușchiul de hotărâri prielnice îndreptării vieții noastre pastorale, ale diferitelor conferențe tractuale, ar fi o frumoasă dovadă de muncă conștiințioasă, dacă s'ar traduce în fapte. Cum însă măsurile convenite luate aici spre îndreptarea scăderilor, rămân bune numai pe hârtie, fără a se fi ascultat și tradus în viață de cele mai multe ori, ci stărind și pe mai departe în obiceiul apucat, ar fi un mijloc de indemn obligator, cel puțin moralicește, dacă acele hotărâri mai de seamă s'ar induce și în condicele parohiale, intrucât cel ce le induce devine activ prin faptul că și le aporiează, le trece prin prisma sufletului său, ceea ce nu se poate să nu trezească indemnul de a le și îndeplini. De altă parte ar rămânea în fiecare parohie spre știrea tuturor preoților ce se succedeză..

Astfel alcătuite condicele vor fi întâi de toate împlinirea unei datorii de conștiință a slujbei ce am îmbrăcat, pe lângă folosul ce ne ar aduce nouă personal, comunei înșasi și în deosebi istoriei neamului nostru. Alcătuită cu răvnă, sârguință și pricepere, ne dă prilejul de a se cunoaște preotul pe sine și pe ai soi, despre cari scrie, și despre cari nu și-a dat în deajuns seama până acum. Făcând tabloul fidel al trecutului și stării actuale a păstoriiților săi va găsi mai cu înlesnire căile pe cari să-și indrume de aci încolo activitatea prielnică, precum și mijloacele mai potrivite buneii izbânde.

Pentru credincioși ar avea darul de a le da și păstra știința despre trecutul lor, țesut din atâtea clipe fericite ori nenorocite din viața sufletului lor, de a le înfățișa faptele oamenilor vrednici de urmat, ca și evenimentele hotărâtoare în mersul traiului lor. Le ar spune știri vechi și nouă, scumpe amintiri lor, cari îmbrățișează întreg cuprinsul unei vieți trăite în tihnă și mulțumire, ori în aprigă luptă pentru existență, — le ar impune conștiința de sine. Suma acestor cunoștințe, un fel de depozit de înțărare din însușirea înaintașilor, și în aceeași vreme un zid de apărare împotriva spiritului decăzut al vremii, — și aplicate la viața zilnică, constituie ceea ce numim *cultură, civilizație proprie*, și care poate fi proprietatea unuia, a mai multora, a unei comune, a neamului, ori a unei țări, dar în tot cazul formează tăria stăpânului ei, care cu cât e mai bogat în astfel de cunoștințe, cu atât e mai îndrăzneț, mai tare, pentru a strămtora, a asupri și a mătura din cale-i pe cel mai slab, mai neputincios și mai inconștiu de sine.

De altă parte, pentru un nou venit în comună, care în puterea slujbei sale dela început e chemat a lua în mână cărma mulțimei, preotul ori învățătorul de pildă, condica îi va fi o dreaptă și sigură călăuză, care nu-l va lăsa să dibue în întunec, să facă adeseori triste experiențe până ce să-și cunoască mediul și nu va fi nevoit să cheltuiască atâtea energie și silință pentru a ști trecutul unei comane lui necunoscute, pentru a storce din acela învățăminte povăzuitoare, ci găsind și rezimându-se pe cunoștințe sigure și lămuritoare, curând va putea prinde firul muncii sale izbăvitoare, va putea zidi cu spor și solid la edificiul marelui, a cărui clădire ne este încredințată nouă preoților. Chiar superiorilor ar da indicii practice pentru conducerea celor de jos și ar indemnă la sprijinirea nizuștelor acestora.

Și în aceeași vreme condicele și-ar avea însemnătatea lor mare și pentru istoria neamului. Nu începe îndoială, istoria neamului s'a scris de bărbății luminați de pe vremuri, ce am avut norocul ai încălzi la sufletul nostru, se scrie și azi de oameni chemați și cunosători, și uneori se încearcă și de nechiemații, ce răvnesco

laude prin greșelile și rătăcirile lor, dar suntem încă departe de desăvârșire. Dar oare neamul din ce se alcătuește? Nu din biserică, din sate, orașe, ținuturi cu locuitorii lor? Deci istoria completă a acestora ne trebuie întâi, ca să putem avea istoria neamului, nu numai în linii generale, ci cu adâncă pătrundere în toate fibrele vieții lui, căci nici închipi nu ne putem cunoașterea temeinic a întregului, fără cunoașterea amănunțită a părților lui.

Condicele parohiale alcătuite conștiințios în toate satele locuite de suflarea românească, ar sluji la vreme bogat material și prețios viitorului cercetător istoric neobosit, care fără patimă și fără părtinire, răsfoind materialul adunat pe îndelete de harnicii și cucernicii părinți ai satelor, va avea să alcătuiască acea *magna carta* a neamului nostru.

Din despărț. „Asociațiunei“.

Convocare.

On. membri ai despărțământului XIII. Turda a „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, precum și toți binevoitorii și sprijinitorii ei sunt poftiți la *adunarea generală* ce se va ținea în 27 Decembrie n. 1908 la orele 2 p. m. în localul școlii gr. cat. din Turda, după următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea ședinței.
2. Raportul casarului, secretarului și al bibliotecarului.
3. Alegerea a lor două comisii pentru cenzurarea rapoartelor și pentru înscrierea de membri noi și încasarea taxelor.
4. Predarea bibliotecii populare înființate pe seama comunei P. Cean.
5. Eventuale disertațiuni.
6. Raportul comisiilor esmise.
7. Eventuale propuneri.
8. Alegerea a lor doi membri verificători.
9. Închiderea adunării.

I. Vladuțiu Dr. Valer Moldovan
director. secretar.

Din România.

Apel,

adresat membrilor Asociațiunei române pentru înaintarea și răspândirea științelor, societăților române cu caracter cultural sau economic, membrilor corpului didactic, presei române și oamenilor cu dor de mersul înainte al țării și neamului.

Acest apel se adresează Românilor de ori și unde, Asociațiunea fiind o instituție a neamului, și nu numai a țării românești.

Asociațiunea română pentru înaintarea și răspândirea științelor, este o instituție cu caracter cultural, economic și național. Ea a fost creată în 1902 și a inaugurat activitatea sa prin congresul dela Iași din acelaș an. S'a ales atunci Iașul, de oarece în acest oraș se crease la 1833 cea mai veche societate culturală română.

Societatea medicilor și naturaliștilor din Moldova, care există și astăzi.

Dela acea dată Asociațiunea a mai ținut întruniri sale în București, la 1903, când sub auspiciile ei a avut loc și expozițiunea de pe splaiul general Magheru nr. 2. În urmă la 1904 ea s'a întrunit la Craiova, în 1905 s'a ținut congresul la Constanța, iar la 1906 congresul a avut loc din nou în București, cu ocaziunea marelui manifestațiuni culturale, economice și naționale, care a fost expozițiunea generală română din 1906, întocmită cu prilejul sărbării de 40 ani a domniei M. S. Regelui Carol I.

La anul, în toamna anului 1909, se va ținea viitorul congres în orașul Focșani, între 20—25 Septembrie.

De astădată orașul Focșani era locul indicat pentru întrunirea ei și acest congres va avea o însemnătate specială, de oarece în 1909 se împlinesc 50 ani dela unirea țării surori Moldova și Muntenia.

Copiii din 1859 sunt astăzi bătrânii țării, micile principate dela acea dată au dat naștere regatului român. Mulți din vrednicii patrioți dela 1856—1859 din fericire mai trăesc încă, poporul puțin cult, aflat atunci sub suzeranitatea Turciei, este incontestabil mult mai cult, mai liber, mai fericit, de sine stătător și conștient de misiunea sa.

Unirei a două țări surori urmează în prezent unirea sufletescă a neamului întreg. El nu poate deci la această dată să nu caute un moment înapoi.

De acolo va putea el căpăta experiența trecutului și din faptele inimoase dela 1821, 1848 și cu deosebire din cele petrecute între 1856 și 1859, Românii vor putea să-și croiască mai sigur o cale hotărâtă și deamnă, prielnică unității culturale a neamului și întăritoare regatului român.

Științele sunt baza fericirii și puterii popoarelor. Ele numai le asigură viitorul și rostul în lume în mod neîndoelnic.

Armata, poporul armat chiar, în prezent și viitor, numai atât vor prețui, cât vor valora starea lor culturală și puterea lor economică.

Iată de ce la orice nizușță făcută la noi pe căile culturale și economice, inimile caută să se încălzească și orice judecată românească să se înalțe, deoarece am ajuns timpul, când mai mult ca ori în ce altă împrejurare, trebuie să ne încredințăm odată, că numai într'acolo ne este scăparea și izbânda.

Congresul Asociațiunii Române pentru înaintarea și răspândirea științelor urmărește în prima linie acest scop, și iată de ce, ducându-ne la Focșani și dându-ne:

... mână cu mână

Cei cu inima română!...

vom contribui și de astă dată la o lucrare sănătoasă.

Iată ce urmărește Asociațiunea!

Pe acest tărâm nimeni în lume nu poate a ne opri de a lucra pentru înălțarea neamului, uniți în cuget și voință.

La Focșani dar. Și pentru a răspunde scopului ce urmărim, facem cunoscut prin aceasta tuturor celor ce voesc și pot, precum și multora ce trebuie să poată și să voiască, să se pregătească de cu vreme cu studii și memorii, să pregătească cercetări noi, sau să rezume pe cele ce le au în curs, și toți să aducă acolo lucrările ce au dat la lumină.

Un congres de această natură și care se ține mai ales după 50 de ani dela un fapt istoric, atât de hotărâtor pentru neamul românesc, trebuie să fie un fel de examen public, dovada ce trebuie să facem pentru bunul nostru mers și despre cele ce trebuie să urmeze pe viitor, față și cu noi înșine și față de alte neamuri din jurul nostru, pe cari trebuie să le convințem despre a noastră vrednicie.

Comitetul Asociațiunii, conform statutelor acesteia a hotărât prin un proces-verbal următoarele:

„Să se decide ca, cu această ocaziune, să se facă o expozițiune locală și pe lângă alte chestiuni generale și speciale ce se vor trata cu această ocaziune, să se însărcineze anumite persoane cu ținerea a cătorva conferințe publice relative la chestiuni ce interesează mai direct localitatea.

„Cu ocaziunea deschiderii congresului se vor mai ținea încă trei conferințe despre:

- 1) Unirea țărilor.
- 2) Domnia lui Cuza-Vodă.
- 3) Progresele făcute în acești 50 de ani, din punctul de vedere cultural, național și economic.

S'a decis de asemenea următoarele, prevăzute în adresa către autoritățile locale:

„Având însă în vedere și caracterul special al acestei sărbări și ținând să se reamintească totodată și cele petrecute în preajma anului 1859 și să se cinstească și cu această ocaziune memoria marilor patrioți, cari au contribuit la acel important act, ținem a vă ruga, ca în construcțiunea ce urmează să destinați expozițiunei, să rezervați un loc ce a de 100 m. p., în partea centrală a construcției, în care va expune, ori-cine va voi, și ori de unde va fi, obiecte relative la cea memorabilă dată, ca: documente, fotografii, autografe, sau alte obiecte, cari vor putea pune în vedere actual unirei sau comemorarea patrioților ce l'au săvârșit“.

Românii trebuiesc să se afirme pe calea științelor și să ia parte în mod neîndoios în avântul mișcării pe toate direcțiunile altor neamuri. Aceasta e o datorie de onoare, nu numai către omenirea din care facem parte, dar mai mult încă esfântă datorie de împlinit, față cu neamul nostru, chiar și pentru asigurarea existenței sale în viitor.

Muncind numai cu rost, adică cu pricepere, grație mijloacelor pe cari știința modernă ni le pune la dispozițiune, lucrând fără preget, în orice direcțiune prielnică nouă, vom putea să ne emancipăm și economic, fără care emanciparea politică e iluzorie.

Nuam punând în valoarea lor absolută calitățile mari ale neamului nostru și avuțiile pământului binecuvântat de Dumnezeu pe care trăim, vom putea deveni mai tari, iar România mai sigură de ziua de rănă și cu rost în ale mersului celorlalte popoare cu cari ne învecinăm.

Sunt fericit a face cunoscut, că prefectura de Putna a primit orașul Focșani s'au grăbit a ne răspunde, în modul cel mai favorabil, propunerii noastre, și că delegatul nostru în localitate, d-nul N. Săveanu, e însuflit de o dorință de a face astfel, ca pregătirea locală să fie cât mai desăvârșită.

Cu începerea anului 1909 se va publica programul general al congresului, iar ordinea de zi se va face cunoscută, ca și alte detalii, cel mai întârziat la 15 Mai a. v., până când așteptăm sosirea adevărilor și anunțarea lucrărilor ce urmează a se comunica.

Români! Dați sprijinul vostru unei fapte românești.

Președinte, P. Poni.

Secretar general, Dr. C. I. Istrati.

NOUȚĂȚI.

Ziua Sfântului Andrei în Făgăraș. Ni-se scriu următoarele: „Și în anul acesta s'a servit armăstoașele pentru sufletul marelui arhiepiscop Andrei în biserica noastră din Făgăraș, asistând dela început până la sfârșitul elevii gr. or. dela gimnaziu și dela toate școlile străine din loc, în frunte cu diligentul catihet Dr. Borcia, care a și cuvântat — arătând activitatea desvoltată de marele arhiepiscop pe toate terenurile și îndemnând tinerimea la activitate și diligență. Biserica noastră recunoaște la binefăcătorului ei a dat cele de lăptosă la parafac, inițiativa parohului-protopop Nicolae Borzea, fiindcă marele arhiepiscop Andrei la 1870, 10 Mai, a făcut o fundație acestei biserici de 500 fl. (1000 cor), care astăzi nu mai există și ar trebui reînviată. Portretul marelui arhiepiscop împodobeste sala festivă a școlii noastre, dimpreună cu portretele arhiepiscopilor Miron, a actualului metropolit Ioan și a împăratului Traian, cari toate sunt donate tractului protopresbiterial de parohul George Pop din Mărgineni, care faptă îi este dănsului spre laudă și colegilor sei spre îndemnare“.

Congregație. În 30 Decembrie n. c. ține comitetul municipal al comitatului Sibiu o adunare generală extraordinară, la orele 9 dimineața, pentru a rugarea orașului Sibiu pentru contribuție la spitalul public Francisc Iosif din Sibiu.

Pentru soldații din Bosnia. Comanda corpului 12 de armată ces. și reg. ne roagă să publicăm următoarele: Pentru soldații noștri din Bosnia, Herțegovina și din sudul Dalmației să li-se facă o bucurie de sărbătorile Crăciunului, s'au făcut și se fac colecte în orașele mai mari. Comanda corpului de armată 12 a dispus pe lângă aceasta, ca muzica regimentelor din acest corp de armată să dea concerte și petreceri, al căror venit corădat să se folosească spre ajutorarea soldaților îndemnați cu păzirea granițelor. Pentru că nu se trimită toate într'un loc, comanda corpului e aplicată a primi, atât bani, cât și alte lucruri, pe cari le va împărți între soldați, sau dacă cineva vrea să trimită o sumă oarecare de bani la un anumit loc, să facă cunoscut aceasta corpului de armată. Tot astfel cine vrea să trimită alte obiecte sau victualii (cari să nu se strice în decursul transportului) e rugat a înconștința despre aceasta până în 20 Decembrie n. comanda corpului de armată. Într'o listă alăturată sunt notate obiectele, cari ar fi mai potrivite pentru soldați, ca: albituri (schimburi) călduroase, tutun, țigăre, slănină, salam, prăjituri, ceai, cafea, rum, zahar și altele, cari nu se strică pe drum și se pot conserva timp mai îndelungat.

Alegeri la comitat. În 23 Decembrie n. c. se face alegerea a câte unii membri în adunarea municipală a comitatului Sibiu, în cercurile următoare electorale municipale: Sas Sebeș, Mercuria și Bradu. Alegătorii sunt cei trecuți în listele valabile ale alegătorilor de deputați de pe anul 1908. Alegerea se începe în ziua numită la orele 9 dimineața și se termină la orele 4 d. a. Viceprezidenții de alegere sunt numiți Români: Ioan Oncescu, la Sebeș, Dr. George Măcelariu, la Mercuria și Valer Florian, la Bradu.

Vifor pe Marea-Neagră. În zilele trecute s'a deslănțuit un vifor puternic pe Marea-Neagră, cărui au căzut jertfă multe vieți de om. Toate luntrile mai mici s'au răsturnat și oamenii din ele s'au înecat. Pe una din ele se aflau vre-o cincizeci de Turci, dintre cari nici unul nu a putut scăpa cu viața, ci toți s'au prăpădit.

Parastas pentru odihna sufletului Marelu Andrei s'a slujit Duminecă în 30 Noembrie în Șeica-mare, iar după amiaza aceleiași zile părintele Morușca a pomenit cu căldură faptele lui mari, poporului adunat în școală.

† **Basiliiu M. D. Basiota**, fost avocat, jude reg. pensionat, membru fondator al „Asociațiunii pentru literatură română și cultura poporului român” etc., etc. după un morb greu și îndelungat a încetat din viață în etate de 75 ani, împărțit fiind cu s-tele taine ale muribundității, Sâmbătă în 5 Dec. nou, la 7 oare seara. Rămășițele sale pământești au fost așezate spre vecinica odihnă în cimiteriul gr. cat. (Burbulic) din Zăgna, miercuri în 9 Dec. n. Odihnească în pace.

Mâncat de lupi. Preotul săsesco Frederic Heck, care din Valchid, comitatul Târnava Mare, a plecat în noaptea de 11 Decembrie n. cu trăsura la Sighișoara. Pe drum a fost atacat de 8 lupi. A pușcat asupra lor și pe unul l-a omorât, ceilalți au fugit. Preotul s'a dat omorât din trăsura, ca se puie lupul mort în trăsura, dar deodată au apărut de nou lupii refugiați. Căii s'au spăriat și au luat-o în goană nebună spre casă, iar preotul a fost mâncat de lupi.

Boicot. Cetim în ziarele din București, că peste 60 de mii agricultori din județul Jălomița, membri ai unui mare sindicat agricol, s'au întrunit în București și au hotărât unanimitate, să nu mai cumere absolut nimic în fel de mașini și instrumente agricole, fabricate în Austria și mai ales în Ungaria. Se va face propagandă, ca toți agricultorii din România să se alăture la această mișcare naționalistă. Au ținut o întrunire și mai mulți profesori din București, tot în scopul inaugurării unei mișcări de boicotare a tuturor fabricatelor din Ungaria.

Uniunea latină. Deputații români și italieni din reichsratul austriac s'au unit într'un club parlamentar comun, sub numele de „Uniunea latină”. Clubul și-a compus statutele necesare, cari în curând vor fi aprobate. Clubul are 19 membri.

Au înghețat. Doi muzicanți din Lipova s'au dus să cânte într'o comună apropiată, unde au rămas până dimineața, când apoi cu capul plin au plecat spre casă. N'au putut să facă însă drumul până acasă, ci s'au așezat pe câmp, lângă o jireadă de pae, unde au adormit, dar pentru totdeauna, pentru că fiind frigul mare, au înghețat. Când au fost aflați erau morți, și orice încercare de ai readuce la viață a fost zadarnică.

În beție! Mai mulți oameni de omărat pe judele comunal din Jászandrás, o comună maghiară, după ce mai întâu chefuiseră cu el mai multe ceasuri în cârcimă din sat. Judecătorii sunt condamnați pe ucigași numai la câte șase luni de temniță, fiindcă omorul l'au comis în stare de — beție.

Cuiu cu cuiu. Cei din Turcia boicotează de bună bucată de vreme toate mărfurile venite din Austro-Ungaria. Perderile pe cari le au mai ales sunt din Austria în urma acestui boicot seîr din Austria. Acum s'au socotit și cei din Austria să răspundă cu un contra-boicot. Nu mai primesc și n'au importat până — tutun turcesc! S'a importat până — tutun turcesc în valoare de 20 milioane de franci în Austria.

Nefericire. Mai buștitori de-ai unei bănci mari din Budapesta au intrat într'o după ameză în o cârcimă din Budapesta, la câte un păhar de bere. Unul din ei a scos din buzunar revolverul ce și l cumpărase, pentru a-l arăta colegilor. În momentul acesta intră pe ușe un alt coleg al lor, când revolverul se descarcă și nu intratul cade mort la pământ. Cel cu revolverul a fost arestat, după ce se crede, că a descărcat revolverul cu voea.

Promoție cu — ouă clocite. La facultatea filosofică din Lemberg a fost promovat zilele trecute un tânăr ca doctor în filosofie, sub auspiciis imperatoris. Locțiitorul țării a reprezentat pe Maiestatea Sa, și a predat promovatului inelul provăzut cu inițialele Maiestății Sale. Terminându-se festivitatea, locțiitorul a părșit sala, dar pe coridorul studenților l-au primit cu huidueli și cu o ploaie de — ouă clocite. S'a deschis o anchetă.

La fondul Episcopului Nicolae Popea pentru masa învățăcelilor meseriaș d-na Minerva Dr. Brote dăruiește din privilegiul aniversarului al 11-lea dela moarte mult regretatului ei soț Dr. Aurel Brote, fost director al băncii „Dr. Silvanica” 5 cor.

PARTEA LITERARĂ.

Ce păreri au unii bărbați celebri despre sfânta scriptură?

după Pilz, trad. de Dr. I. Dobre.

(Fine.)

Acest adevăr ni-l mai ilustrează și o istorioară din viața prezidentului nefericitului Transvaal Paul Krüger (1825—1904), care îndată după moartea lui s'a publicat prin gazete. Aflându-se odată bărbați din diferite țări în jurul unui foc, unde poposiră, întrebare, care ar fi mai mare, Goethe sau Shakespeare, deși amândoi discutiți foarte vehemente între un german și un englez, încât era pe aci să se sfârșească cu băta. Unchiul Paul, care fusese chemat ca arbitru le zise: „Eu n'am cetit pe nici unul din ei”, la ce combatanții mirați de tot îl întrebă, ce a cetit el în viață? „Numai asta” zise Krüger, scoțând o biblie ruptă. „De 40 de ani o cetesc ziua și noaptea și încă nu posed nici jumătate din strălucirea cuprinsului ei. Când voiu termina cu ea pot apoi să m'apuc de Goethe și Shakespeare“.

Nu putem stabili adevăritatea acestei istorisiri. E însă de tot probabil și cum că acea înaltă cinștire a bibliei, ce e exprimată într'ansa, corăspunde convingerii lui Krüger, o dovedesc următoarele expresiuni, luate din memoriile lui.

Cu ocaziunea ultimei sale alegeri de prezident, la 12 Mai 1898, ținu o alocuțiune, în care zise:

„În starea sa naturală, când n'are legi, fiecare om duce o viață neliniștită și desfrântă. Când la 1837 a trecut poporul peste râul Oranje și a ajuns în apropiere cu ceilalți, a tolerat viața în desfrânt. La strămutare am luat ca povățuitor cuvântul lui Dumnezeu, și ne-am ales conducători, cari să ne abată dela fapte urâte și să aplaneze neînțelegerile. E clar, că îndemnul acesta a isvorât, nu din natura noastră, ci din mâna lui Dumnezeu.“

„Cain eșise din cuvântul lui Dumnezeu și prin urmare și din domeniul păcii.“

„Țineți-vă bărbătește și predicați cuvântul lui Dumnezeu, căci atunci sunteți într'adevăr conducătorii poporului, și l'indemnați pe calea cea dreaptă, și i puneți totdeauna în vedere temerea de Dumnezeu, ca astfel să umble poporul, atât în viața socială, cât și bisericească, pe cărările cele drepte și dacă munca voastră va fi serioasă și veți stărui cu cinste pe calea adevărului, atunci veți fi în realitate un stâlp al statului.“

Acum, iubite cetitorule, de încheiere iată o întrebare: Cred numai nebunii în adevăritatea bibliei? Socotim, că am dovedit în deajuns contrariul prin cele până aci desfășurate.

Concedem bucuros, că cetitorii cugețator va afla în prețioasa carte, sfânta scriptură, și oarecari enigme, ba chiar și contraziceri la aparență. Dar aceasta nu trebuie să producă îndoială în nimenea. În asemenea cazuri să-și însemne oricine în inimă cuvintele renumitului profesor de teologie din Lipsca Christoph Ernst Luthardt (1823—1902):

„Dacă băgăm de samă, sau auzim ceva despre un vechiu și probat amic, ce nu ne putem explica, ne vom îndoi îndată de caracterul lui și-l vom osândi, sau mai bine vom reținea judecata noastră, până ce vremea mai depărtată ne va aduce deslășirile de lipsă? Un astfel de amic vechiu și mult probat pentru noi toți e biblia. De înțelnim într'ansa enigme și contraziceri, ce nu le putem deslega, se fim atunci mai bine modești și se așteptăm, ca viitorul să ne lămurească, decât să fim îndată gata cu judecata. Căci suntem noi siguri, că o înțelegem în mod corect, când credem poate, că așa trebuie pricepută? Nu vom putea ajunge și la o altă înțelegere a ei? Când a dat Copernicus sistemul său la lumină, se credea, că trebuie combătut în interesul bibliei. Această contrazicere a amuțit, și biblia a rămas pentru credincioși tot așa de sigură, ca și înainte de el. Ei recunosc că ea n'are chemare să învețe astronomia, ci calea fericii, și astfel în ea se vorbește despre mișcările corpurilor cerești, în chipul cum acelea să înfățișează ochiului, cum pot înțelege oamenii, și în chipul nostru de vorbire zilnic. Astfel s'ar spulbera cu timpul multe din interpretările greșite ale sf. scripturii, fără a slăbi câtuși de puțin din valoarea ei!

Cuvântul Domnului rămâne în veac!

*) V. memoriile prezid. P. Krüger — de el însuși.

Convocare.

Pe baza concludului comitetului central din 15 Decembrie 1908 și în conformitate cu §-ul 20 din statute, avem onoarea a convoca a XX-a adunare generală ordinară a „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu” în Cornățel pe Duminecă în 27 Decembrie n. a. c. la 11 ore a. m.

Program:

1. Presentarea raportului general al comitetului central, a rațiociniilor pe anul 1907 și a proiectului de budget pe 1909.
2. Propuneri eventuale din partea membrilor.
3. Două discursuri: a) despre cultura pomilor; b) despre însemnătatea însoțirilor de credit sătești sistem „Raiffeisen“.
4. Autenticarea protocolului ședinței.

Sibiu, 16 Decembrie n. 1908.
Pantaleon Lucașu Vic. Tordășianu
prezident. secretar.

Poșta ultimă.

Din parlament.

În ședința de Luni a dietei ministrul-prezident *Wekerle* a rostit o vorbire mai lungă, răspunzând lui *Polonyi*, iar la finea ședinței ministrul de culte *Apponyi* a prezentat proiectul de lege despre împărțirea congruei și pe seama preoțimii catolice. Eri, Marți, a fost apoi votată legea apropiată, în general și în special. Vacanțele dietei se încep precare Sâmbătă.

Statariul din Praga.

Cu începere de eri, Marți, a fost revocată ordinațiunea ministerială referitoare la statariul din Praga și județele din apropiere, după ce liniștea nu a mai fost de loc turburată dela publicarea statariului încoace. Pentru a împedea pe viitor ivirea de conflicte între Cehi și Germani, guvernul să ocupă cu ideea mutării universității germane din Praga, alt undeva pe teritoriul Boemiei. A început tratări în privința aceasta cu corpul profesoral.

Spre pace.

Ministrul plenipotențiar austro-ungar din Constantinopol a făcut propunere, acceptată de guvernul turcesc, pentru începerea unor tratări între Turcia și Austro-Ungaria, în scopul regulării pe cale pacifică a anexării Bosniei și Herțegovinei la monarhia noastră. E vorba de acordarea unor recompenzațiuni bănești. Dacă se va ajunge la înțelegere, pacea e asigurată.

Poșta redacției.

D-lui V. B. în B. Numele corespondenților esteri nu se comunică. E secret redacțional.

Teatru german.

Mercuri: *Uriel Acosta*, tragedie. În beneficiul artistului *Viebach*.
Joi: *Dollarprinzessin*, operetă.

Fete și băeți

se desvoltă repede și bine și își pierd toate casurile de slăbiciune, dacă le procurați nutreământul de lipsă în forma

Emulsiunea lui SCOTT

cel mai bun dintre toate mijloacele de întărire, care în decurs de 32 ani a fost cald recomandată atât de medici cât și de moașe.

Emulsiunea lui SCOTT

e dulce ca crema și mai ușor de mistuit ca laptele. 3 (270) 3—5

Prețul sticlei originale cor. 2-50.

Se găsește în toate farmaciile.

Veritabil numai această marcă — Pescarul — ca somnul garanției al experților lui Scott

Nr. 13.836 Plen. [367] 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de econom în seminarul nostru arhidiecezan se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în ziarul arhidiecezan „Telegraful Român“.

Concursa pot credincioși greco-orientali români cu practică în ale economiei; preferiți vor fi preoții ortodocși români văduvi sau fără familie.

Emolumentele sunt:

1. Provițiune întreagă și locuință în seminaru.

2. Remunerațiune în bani de 600 cor. anual.

Cererile instruite sunt a se înainta în termenul indicat la Consistoriul arhidiecezan. Condițiunile speciale se pot afla la Direcțiunea seminarială.

Sibiu, 1 Decembrie st. v., 1908.

Consistoriul arhidiecezan.

Nr. 721/1908. [354] 3—3

Concurs.

Pe baza ordinului konz. dto 28 Octombrie a. c. Nr. 12509 Bis., pentru întregirea postului de al doilea paroh în parohia a doua de clasa a II-a **Ibănești**, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“, pe lângă emolumentele fasonate în coala B. despre întregirea dela stat.

Snplicele concursuali, instruite conform legilor în vigoare, sunt a se așterne în termenul deschis la oficiul protopresbiteral în Maros-Kövesd, p. u. Déda; iar aspiranții, cu prealabila încunoștințare a oficiului protopresbiteral, în vre-o Duminecă ori sărbătoare se vor prezenta la sf. biserică spre a cânta respective a oficia și cuvânta.

Mureș-Cuezd, 13 Noembrie, 1908.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. Reghin în conțelegere cu comitetul parohial.

Galațion Șagău
protopresb.**Concurs.**

Pentru întregirea parohiei **Cucerdea secuiască**, de clasa a III, în protopresbiteratul Turdei se escrie concurs cu termen de 30 zile compute dela prima apariție în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B, pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți a-și înainta petițiunile lor instruite conform legilor din vigoare în termenul indicat la subsemnatul oficiu protopresbiteral și pe lângă prealabila încunoștințare protopresbiterală se pot prezenta în comună și la biserică spre a cânta respective oficia și cuvânta.

Turda, la 21 Noembrie 1908.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Iovian Murășianu
protopresb.

[362] 3—3

Nr. 200—1908. [359] 3—3

Concurs.

Pe baza rezoluțiunei Prea Veneratului Consistoriu arhidiecezan din 11 Noembrie 1908 Nr. 13143 Bis. se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“ pentru ocuparea postului de capelan lângă protopresbiterul Titu V. Gheaja și paroh al parohiei **Mercheașa** și filia **Jimbor** cu dreptul de succesiune în parohie.

Emolumentele pentru capelan sunt: 1. toate venitele stolarilor din materă și filie. 2. Sâmbria: câte una ferdelă de grâu din materă și câte una de cucuruz din filie. 3. Porțiunea canonică din materă în complex comasată aproape de sat. 4. Folosința casei parohiale cu 4 încăperi și supraedificatele, toate în bună stare. 5. 5 stânjini lemne de foc. 6. dreptul de pășunat pentru 5 vite. 7. Capelanul va fi și catichet la școala de stat din filia Jimbor, și va primi și remunerația pe catichet. 8. Suma, ce o ar asemna Inaltul Ministeriu pentru ținerea capelanului va fi întreagă a capelanului.

Concurenții la acest post să aibă calificația pentru parohii de clasa primă și să-și înainteze cererile și documentele necesarii subsemnatului oficiu în termenul indicat, ear cu 8 zile înainte de alegere și după prealabila încunoștințare a protopopului să se prezenteze în parohia **Mercheașa** (gara Homorod), pentru a cânta respective oficia și cuvânta și spre ai cunoaște alegătorii.

Cohalm, în 21 Noembrie 1908.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Cohalmului în conțelegere cu comitetul parohial.

Titu V. Gheaja
protopresbiter.

Nr. 723/1908 of. ppresb. [355] 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de capelan temporal lângă parohul Ioan Ciocăș în parohia de clasa a III-a **Cărbunar**, protopresbiteratul Cetatei de piatră, pe baza rezoluțiunei Preaveneratului Consistoriu arhidiecezan dto 4 Noembrie a. c. Nr. 12.894 Bis. se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumătate din venitele parohiale fasonate la coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post vor așterne, în termenul sus indicat, subscrisului oficiu protopresbiteral cererile concursuale, instruite conform legilor în vigoare, având a se prezenta în vre-o Duminecă la biserică înaintea alegătorilor pentru a cânta, respective a oficia și cuvânta.

Lăpușul unguresc (Magyarlápós), la 10 Noembrie, 1908.

Oficiul protopresbiteral al tractului Cetatei de piatră în conțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Vasilie Duma
protopresb.

Nr. 886/908. [360] 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de al treilea (III) învățătoriu dela școala confesională gr.-or. română din **Sebeșul inferior**, în protopresbiteratul gr.-or. al Avrigului, pe baza ordinului Preavenerabilului Consistoriu arhidiecezan din 6 Noembrie 1908 Nr. 13020 se escrie prin aceasta concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Tel. Rom.“

Emolumentele împreunate cu acest post de învățătoriu sunt cele prescise în legile noastre bisericesti școlare.

Doritorii de a ocupa acest post de învățătoriu să-și subștearnă cererile concursuali instruite conform legilor în vigoare la subscrisul oficiu protopresbiteral gr.-or. al Avrigului (poșta Avrig, Felek, Szebenmegye) până la termenul susindicat având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la sânta biserică spre a face cunoștință cu poporul și referințele locali având cel ales a conduce o strană și a cânta cu elevii la sânta liturghie.

Avrig, 19 Noembrie, 1908.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Avrigului în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Căndea
protopop.**Inscripții școlare**

cu text:

„Gör. kel. felekezeti népiscola
Școala conf. greco orientală“

pe tablă de tinichea neagră cu litere albe de mărimea $\frac{32}{100}$ și $\frac{44}{62}$ cm. se mai află la A. Vlad în Mag p. u. Szelistye.

Comande cu schimbare în acest text se pot face la Camil Vlad elev la Dl E. Fischer fotograf în Sibiu.

(365) 2—2

La Martin Schnell, Turnișor,
Nr. 215, se află de vânzare**un armăsar**

negru cu certificat. (353) 2—3

Crăciunul 1908!

Cele mai bune, mai frumoase și mai ieftine

„Bomboane pentru
pomul de Crăciun“se capătă numai în Cofetăria
lui **Stattin**.120 bucăți à 2 bani, pentru Cor. 2—
60 " " 4 " " " 2—
40 " " 6 " " " 2—

(368) 1—3

Aviz!

În Haidengasse Nr. 3 se află un frumos loc de patinat. Abonament pentru școlari Cor. 2— și pentru oameni mari Cor. 4—. Odată patinat copii 20 fil., oameni mari 30 fileri.

(356) 3—3

expediază sorte curate, sub garanție, în sortiment bogat, de ani cunoscută și solida firmă:

Prima plantatiune de vițe de pe Târnave.

Proprietar: **FR. CASPARI**,
Mediaș, Nr. 62 (Transilvania).

Rog a cere catalog ilustrat!

Catalogul conține scrisori de recunoștință din toate părțile țării și poate deci fiecare posesor de vie a-și cere informațiuni despre soliditatea numitei firme, dela persoane cunoscute. (292) 14—34

Nu e necesară reclama.

Fiecare om știe, că

I. școală de vierit, Riomfalvaalui **Simon Nemenz**

are cele mai frumoase vițe de vie altoite.

Se trimit gratis și franco cataloage cu ilustrațiuni. [306] 12—36

**Făina lactată
NESTLÉ**

Este dovedită după o lungă experiență cafoarte bună pentru copii sănătoși și bolnavi cât și pentru bolnavii de stomac. Impedică și înlătură vărsăturile, diareea, catarul intestinelor — Broșura „Ingrijirea Copiilor“ se poate avea gratuit de la **NESTLÉ**, Viena I. Biberstrasse 11.

(214) 10—10

Dela **Librăria arhidiecezană** se poate procura:

Ivela, Cântecul **Vetrei luminoase**. Pentru voce și pian. Se vinde în favorul asilului pentru orbi „*Valra luminoasă*“ înființat de M. Sa Regina Elisaveta a României.

Prețul 2 coroane, plus porto 30 bani.

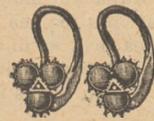
**Săpun de lapte de lilie
Steckenpferd.**

Cel mai bun săpun pentru piele.

[69] 39—40

Existent din anul 1850.

Existent din anul 1850.

Hugo Lüdecke

Juvelier, Sibiu, Piața mare nr. 14.

recomandă pentru cadouri prețioase de **Crăciun** și **Anul nou** depozitul său bogat sortat în **juvele, lucruri de aur și argint, ornamente moderne și noutăți**

în toate prețurile.

Depozit de fabrică în lucruri de argint de **Alpaca** și **China** și requisite bisericesti.

(364) 1—3

Cassa de păstrare (reuniune)

în Săliște.

Primește **depuneri spre fructificare** cu 4%, pe lângă un termen de anunț mai lung cu 4½%, iar depuneri mai mari cu 5%.

Depuneri să plătesc după starea cassei și fără anunț.**Darea de camete** o plătește institutul.**Depuneri și ridicări** se pot face și pe cale postală cu cecuri.

Imprumuturi acoardă pe cambii, pe obligațiuni cu caveat, pe ipotecă, precum și ca credite de cont-curent pe lângă asigurare hipotecară sau hârtii de valoare (acții și efecte publice).

Etalonul de interese variază între 8% și 6% netto după mărimea imprumutului și asigurarea oferită.

(339) 6—20

Direcțiunea.